

HİTİT
ÜNİVERSİTESİ

UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

HİTİT ÜNİVERSİTESİ YAPAY ZEKÂ POLİTİKA VE UYGULAMA ÇERÇEVESİ

hitit.edu.tr/tr/uzem

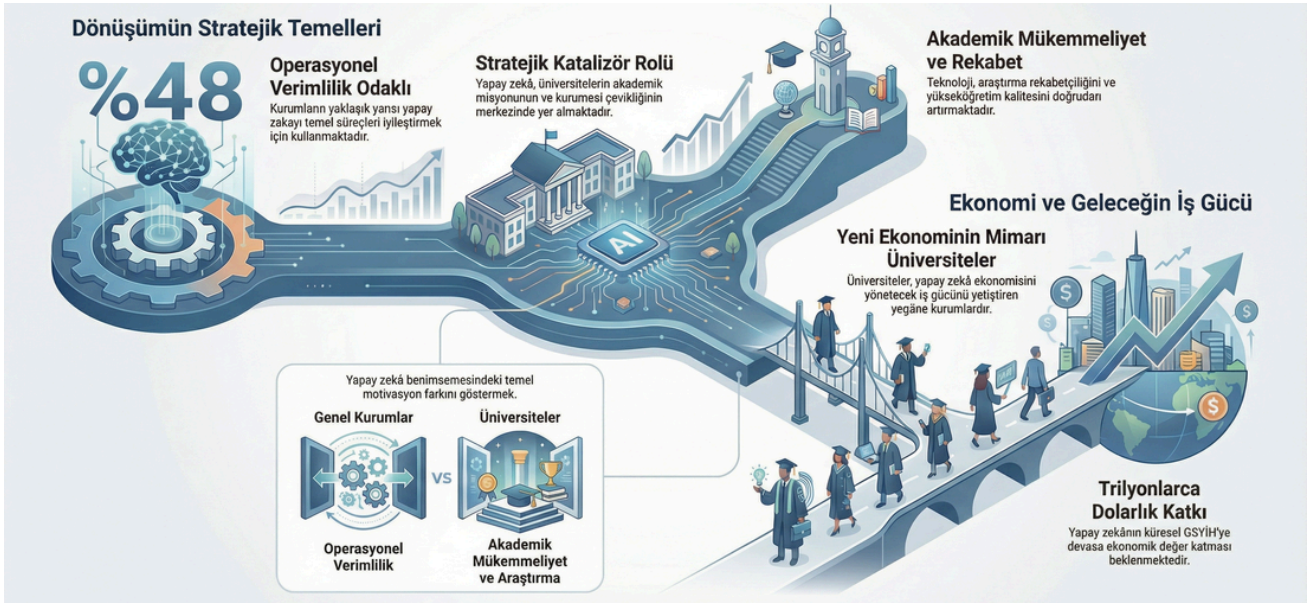
@hitituzem

ARALIK 2025

Yapay Zekâ ve Akademik Bağlamı

2025 yılı itibarıyla yapay zekâ, yalnızca bir teknolojik araç olmanın ötesine geçmiş; eğitim, araştırma ve toplumsal yapıları dönüştüren bütünleşik bir güç hâline gelmiştir. Üniversiteler açısından yapay zekâ, artık deneysel pilot uygulama aşamasından çıkmış ve kurumsal stratejilerin merkezine yerleşmiş bir “stratejik katalizör” konumuna ulaşmıştır.

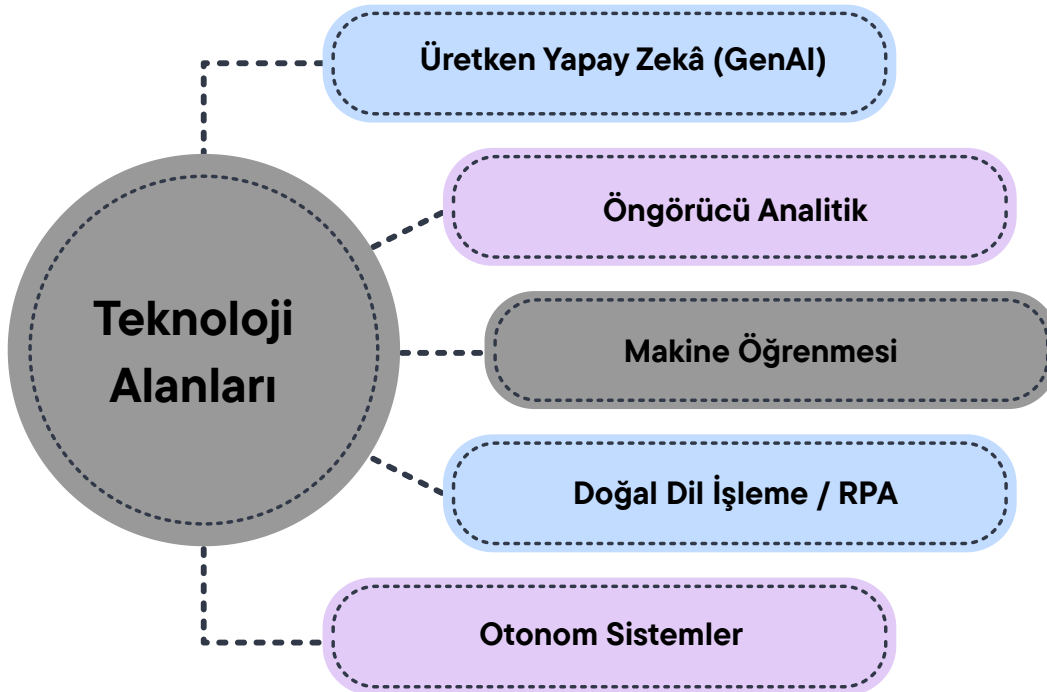
India Leadership Council verilerine göre kurumların yaklaşık %48’i yapay zekâyı operasyonel verimlilik amacıyla benimserken, yükseköğretim bağlamında bu dönüşüm; akademik mükemmeliyetin artırılması, araştırma rekabetçiliğinin güçlendirilmesi ve yenilikçi öğrenme ekosistemlerinin kurulmasını içerecek şekilde daha geniş bir anlam taşımaktadır. Bu bağlamda üniversitelerin rolü, yalnızca yapay zekâ teknolojilerini kullanan kurumlar olmakla sınırlı değildir. Üniversiteler aynı zamanda bu teknolojik dönüşümü yönetecek insan kaynağını yetiştiren, etik ilkeleri belirleyen ve bilgi üretim süreçlerini yönlendiren öncü kurumlardır. Bu nedenle kurumsal çeviklik kazanmak ve yapay zekâyı akademik misyonun merkezine yerleştirmek bir tercih değil stratejik bir zorunluluktur.

Yükseköğretim için Yapay Zekâ Teknolojisi

Üniversitelerin dijital egemenliklerini korumaları ve araştırma kalitesini artırmaları için yapay zekâ teknolojilerinin stratejik entegrasyonu kritik önemdedir. 2025 sonrası dönemde yapay zekâ, yalnızca içerik üreten bir araç olmaktan çıkarak otonom karar verebilir, karmaşık iş akışlarında insan ekipleriyle iş birliği yapabilir hâle gelmiştir.

Akademik kurumların önceliklendirmesi gereken temel teknoloji alanları aşağıdaki gibidir:

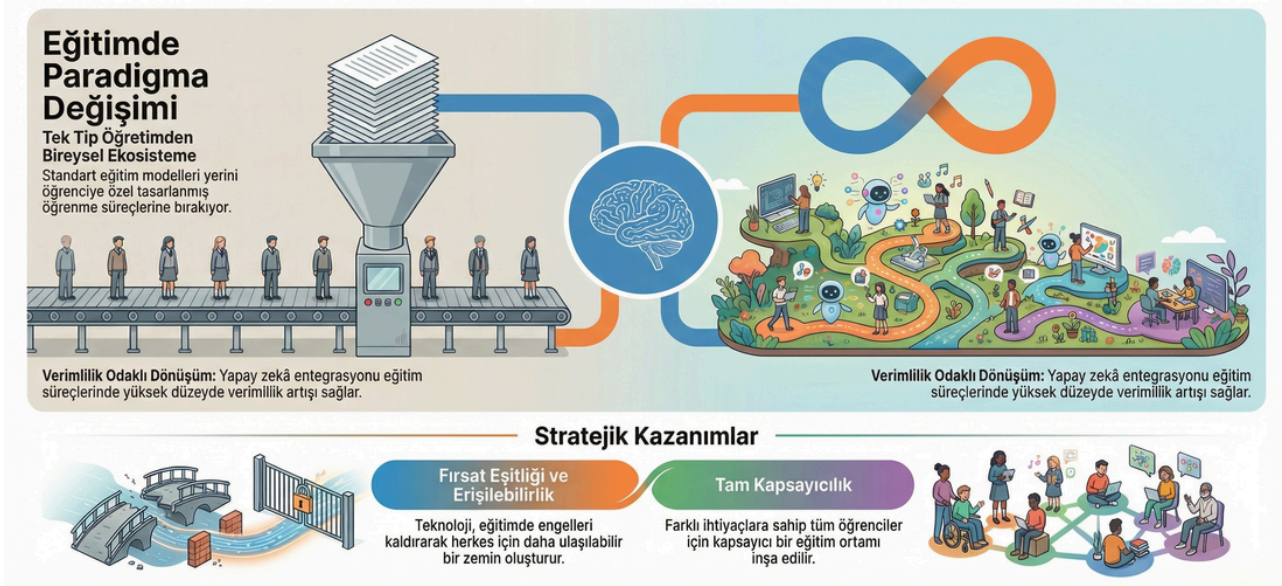

Son yıllarda gelişen küçük dil modelleri (SLM), üniversitelere hassas araştırma verilerini dış sistemlere aktarmadan yerel altyapılarda çalışma imkânı sunarak veri egemenliği sağlamaktadır. Bu yaklaşım, akademik özgürlük, veri güvenliği ve kurumsal özerklik açısından kritik bir stratejik avantajdır.

Enerji verimli bilişim altyapıları, hesaplama RAM (CRAM), analog a dayalı derin öğrenme ve yeni nesil donanım çözümleri, sürdürülebilir akademik dijitalleşmenin temel bileşenleri olarak değerlendirilmektedir.

Eğitim ve Öğretimde Dönüştürücü Uygulamalar

Yapay zekâ, yükseköğretimde “tek tip öğretim” modelinden bireyselleştirilmiş öğrenme ekosistemlerine geçişi mümkün kılmaktadır. Bu dönüşüm yalnızca verimlilik artışı değil, aynı zamanda eğitimde fırsat eşitliği, erişilebilirlik ve kapsayıcılık açısından da önemli kazanımlar sunmaktadır.

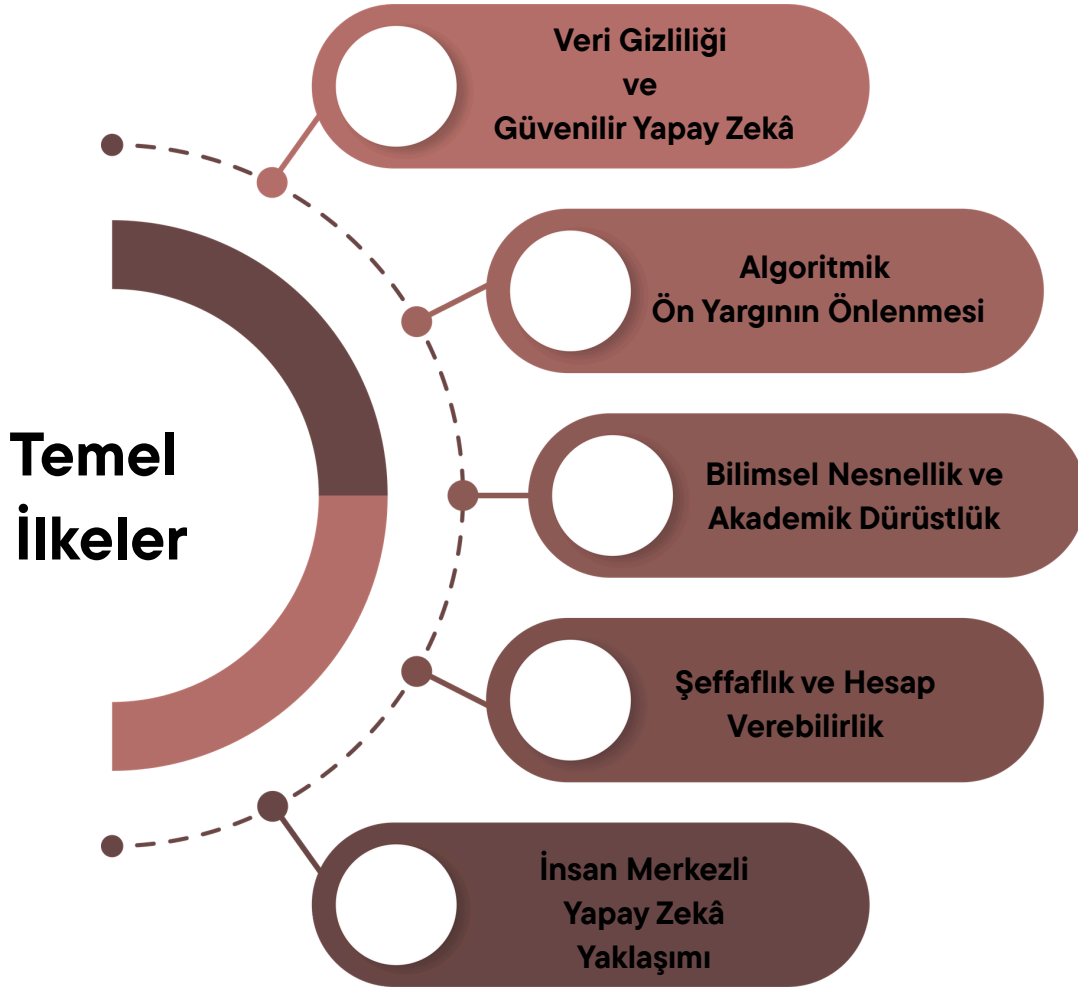

Öğretim Elemanları	Öğrenciler
Otomatik değerlendirme ve ölçme süreçlerinin desteklenmesi	Kişiselleştirilmiş öğrenme yolları
Veri temelli öğrenme analitiği ile öğrenci gelişiminin izlenmesi	7/24 erişilebilir sanal öğrenme asistanları
Ders tasarımında adaptif içerik üretimi	Farklı öğrenme stillerine uygun içerik önerileri
Akademik yazım ve araştırma süreçlerinde ön taslak desteği	Erişilebilirlik ve kapsayıcı eğitim olanakları
İdari ve operasyonel süreçlerde otomasyon	Yapay zekâ okuryazarlığı ve insan-makine iş birliği becerilerinin geliştirilmesi

Etik, Hukuki ve Sosyal Sorumluluk Çerçevesi

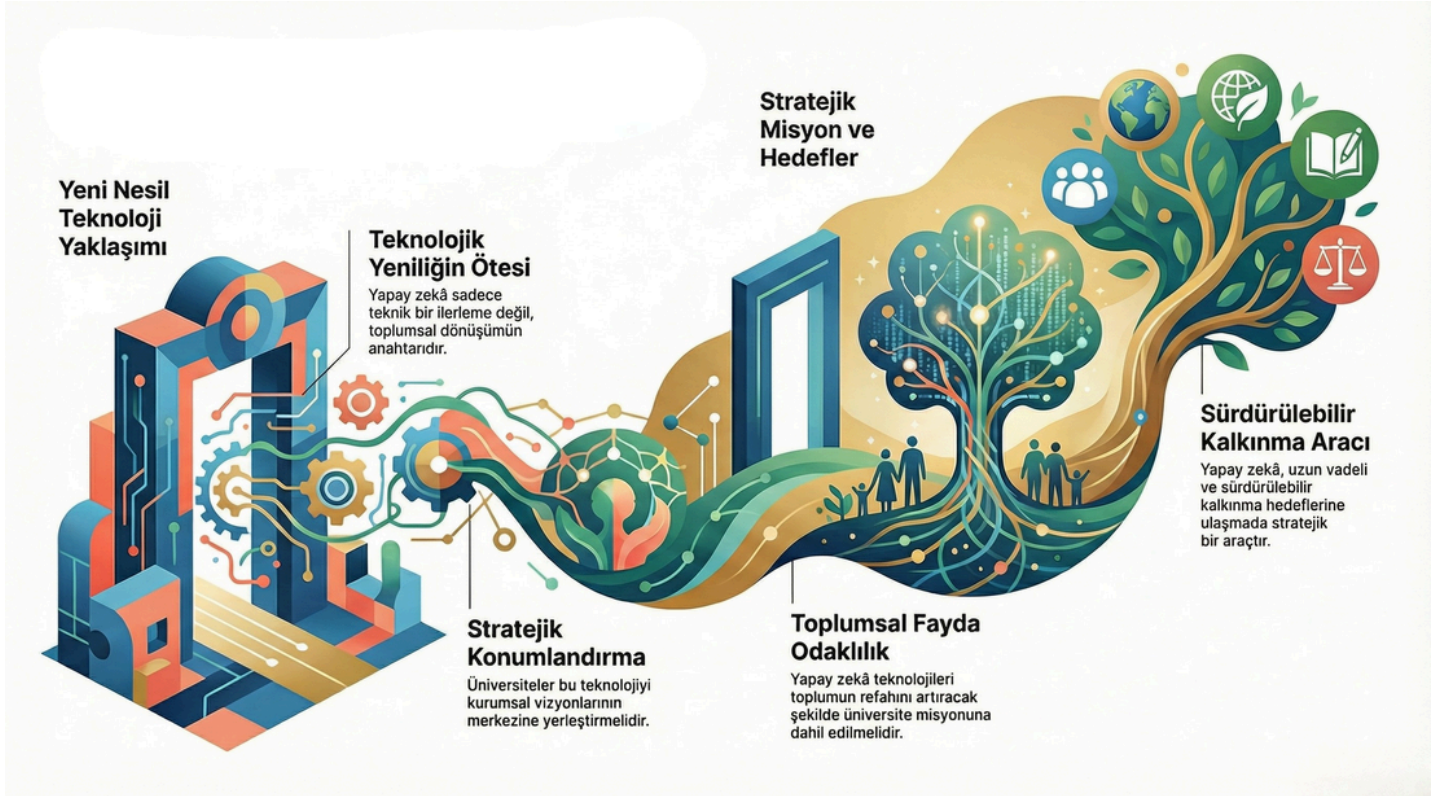
Yapay zekânın yükseköğretimde etkin kullanımı, güçlü bir etik ve hukuki yönetim çerçevesini zorunlu kılmaktadır. Yapay zekâ sistemlerinin üretebileceği hatalı veya ön yargılı içerikler, akademik dürüstlük ve bilimsel nesnellik açısından önemli riskler barındırmaktadır.

Bu ilkeler doğrultusunda yapay zekâ sistemlerinin kullanımı, akademik karar süreçlerinde nihai otoritenin insan olduğu anlayışıyla yürütülmelidir.

Sürdürülebilir Kalkınma ve Yapay Zekâ Stratejisi

Üniversiteler, yapay zekâ teknolojilerini toplumsal fayda üretme misyonu doğrultusunda konumlandırılmalıdır. Bu yaklaşım, yapay zekânın yalnızca teknolojik bir yenilik değil; sürdürülebilir kalkınmanın stratejik bir aracı olarak değerlendirilmesini gerektirir.

Yapay zekâ ekosistemi, küresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada yalnızca operasyonel bir araç değil; verimlilik artışı sağlayan, karar alma mekanizmalarını optimize eden ve sistemik dönüşümü tetikleyen bir stratejik katalizör işlevi görmektedir. Bu kapsamda yapay zekânın sunduğu somut katkılar aşağıda akademik bir çerçevede sınıflandırılmıştır:

Eğitimde Fırsat Eşitliği ve Pedagojik İnovasyon

Adaptif Öğrenme Sistemleri: Öğrenen analitiği aracılığıyla müfredatın bireysel ihtiyaçlara göre dinamik olarak yapılandırılması ve eğitimde sosyo-ekonomik tabanlı eşitsizliklerin minimize edilmesi.

Erişilebilirlik ve Kapsayıcılık: Doğal dil işleme teknolojileriyle dil engellerinin aşılması ve dezavantajlı gruplar için asistan teknolojilerin geliştirilmesi.

İklim Değişikliği ile Mücadelede Veri Temelli Öngörü Modelleri

İklimsel Projeksiyonlar: Büyük veri setleri üzerinden yüksek doğruluklu tahmin modelleri oluşturarak iklim krizine karşı dirençli stratejilerin geliştirilmesi.

Karbon Yönetimi: Emisyon kaynaklarının gerçek zamanlı takibi ve endüstriyel süreçlerin karbon ayak izini azaltacak algoritmik optimizasyonlar.

Enerji Verimliliği ve Dijital Altyapı Optimizasyonu

Sürdürülebilir Bilişim (Green AI): Donanım ve yazılım düzeyinde enerji tüketimini minimize eden hesaplama yöntemlerinin ve enerji verimli bilişim altyapılarının yaygınlaştırılması.

Akıllı Şebeke Yönetimi: Yenilenebilir enerji entegrasyonunda arz-talep dengesinin yapay zekâ ile otonom şekilde yönetilmesi.

Halk Sağlığı ve Epidemiyolojik Modelleme

Prediktif Analitik: Hastalık yayılım dinamiklerinin matematiksel modellenmesi yoluyla epidemiyolojik öngörü sistemlerinin tesisi ve erken uyarı mekanizmalarının aktivasyonu.

Biyoteknolojik Ar-Ge: Moleküler biyoloji ve ilaç geliştirme süreçlerinde hesaplamalı modellerin kullanımıyla tanı ve tedavi sürelerinin kısaltılması.

Hitit Üniversitesi Üretken Yapay Zekâ Kullanımı İlkeleri

Üniversitemiz bünyesinde öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrenciler ve öğretim elemanları tarafından üretken yapay zekâ kullanımının güvenli, etik ve etkili biçimde gerçekleştirilmesi amacıyla yol gösterici olarak aşağıdaki ilkeler belirlenmiştir:

A. Doğruluk ve Tarafsızlık Kontrolü

- Yapay zekâ çıktıları her zaman doğruluk ve algoritmik ön yargılar açısından **gözden geçirilmelidir**.
- Akademik içerikler, yayımlanmadan veya öğrencilerle paylaşılmadan önce **mutlaka öğretim elemanı tarafından kontrol edilmelidir**.

B. 80/20 Kuralı

- **Yapay zekâ** araçları içerik üretiminde başlangıç taslağı oluşturmak için kullanılabilir (ilk %80).
- Üretken yapay zeka araçlarının çıktılarında nihai akademik sorumluluk öğretim elemanına/öğrencilere aittir ve **son %20'lik akademik katkı insan değerlendirmesiyle tamamlanmalıdır**.

C. Öznel Yargının Önceliği

- Yapay zekâ, bir başlangıç noktasıdır; nihai karar ve akademik yorum **insan uzmanlığına dayanmalıdır**.
- Üniversite yönergeleri ve etik ilkeler her koşulda esas alınmalıdır.

D. Öğrenci Mahremiyetinin Korunması

- Yapay zekâ sistemlerine öğrenci adı, numarası veya benzeri **kişisel veri içeren bilgiler girilmemelidir.**
- Kişisel verilerin korunması, kurumsal veri güvenliği politikalarının **ayrılmaz bir parçasıdır.**

E. Şeffaf Kullanım İlkesi

- Ders materyallerinde veya akademik çalışmalarda yapay zekâ kullanımının niteliği gerektiğinde **açık biçimde belirtilmelidir.**
- Yapay zekâ destekli içerik üretimi, **akademik dürüstlük ilkeleriyle uyumlu yürütülmelidir.**

F. Sorumlu ve Güvenilir Yapay Zekâ Kullanımı

- Yapay zekâ sistemleri, ayrımcılığa yol açabilecek, yanıltıcı veya etik dışı **içerik üretiminde kullanılmamalıdır.**
- Üniversite mensupları, yapay zekâ kullanımında **toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir.**